שלישי הבא מחמת שני דשני גופיה אסור

בחולין אינו דין שעושה רביעי בקודש וכי

תימא משום דאיכא למיפרך מה למבול יום

שכן אב המומאה הא אייתינה ממחומר

כיפורים ולא פרכיה אמר רב אסי אמר רב

ואמרי לה אמר רבה בן איםי אמר רב ר"מ ור' יוםי ור' יהושע ור' אלעזר ור' אליעזר

כולהו סבירא להו אראין שני עושה שלישי בחולין ר"מ "דתנן יכל הטעון ביאת מים

מדברי סופרים מטמא את הקודש ופוסל את

התרומה ומותר בחולין ובמעשר דברי ר"מ

וחכמים יאוסרין במעשר ר' יוסי הא דאמרן

דאם איתיה לייתיה לרביעי בתרומה וחמישי

בקודש רבי יהושע דתנן סר"א אומר האוכל

אוכל ראשון ראשון שני שני שלישי שלישי רבי יהושע אומר יהאוכל אוכל ראשון

ואוכל שני שני השלישי שני בקודש ואין

שני בתרומה יבחולין שנעשו על מהרת

תרומה על מהרת התרומה אין על מהרת

הקודש ילא אלמא קסבר אין שני עושה

שלישי בחולין ר"א וווי דתניא ר' אלעזר אומר

שלשתן שוין הראשון שבקודש ושבחולין

ושבתרומה משמא שנים ופוסל אחד בקודש

מטמא אחד ופוסל אחד בתרומה ופוסל אחד

בחולין ר' אליעזר דתנן מר"א אומר חלה נימלת

מן המהורה על הממאה יכיצד שתי עיסות

אחת מהורה ואחת ממאה נומל כדי חלה

מעיסה שלא הורמה חלתה ונותן פחות

מכביצה באמצע כדי לימול מן המוקף

וחכמים

מסורת הש"ם

מו ב מיי שם (פט"ו הל' ב) יח״נו הל׳ א וח״י הל׳ וע"ש בכ"מ ופי"א הל' ב ג

טומאת אוכלין הל׳ וופ"ג מהל' מע"ש הל' או: יו ד מיי׳ פ״ח מהלי שאר אבות הטומאות הלכה י: לח הוז מיי שם פי״ל הלכה יב: בכורים הל' יד ופ"ז שם הל' יב וע"ש בכ"מ

תום' שאנץ (המשך) תיקשי דאיכא למימר דהכא לא מיתי [אלא דאיכא] תנאין שסוברים דאיז שני עושה ג' מדר' עקיבא והא דמייתי הכא ר' מאיר איכא למימר דמייתי ראיה מדשקל ר' מאיר במלתיה ומותר ובמעשר א״כ קיל שני דאורי להתירו בחולין ובמעשר יש מי שאומר בשם רב האיי גאון . ז״ל דכל היכא דאיכא פלוני וחלווי וחלווי רולהו חרירא להו דאין הלכה כמותן תנאים דכולהו שיטה אחת אמור . והשתא ק׳ מהכא דק״ל דאין שני עושה ג׳ בחוליז וכז פוסק . הר׳ אלחנן מירושל׳ וגם לא אשכחן רבנן דפליגי על אלו תנאים דהא רבנן דר׳ מאיר מודי דאין ב׳ [עושה ג׳] כשפ״ה וגם על ר׳ יהושע ליכא מאן דפליג עליה: ר׳ יהושע אומר האוכל אוכל ראשון ואוכל שני שני בפ׳ השוחט מפ׳ טעמא שני שני למה לפי שמצינו ששני עושה שני על ידי משקין וכל הנך טומאות דרבנז נינהו. ה"ג על טהרת תרומה אבל חולין גרידי לא ומאן דגרי׳ על טהרת הקדש לא ה"פ על טהרת הקדש לא דהוה ליה חוליז גרידי שהמתפיס חוליז . על טהרת הקדש בטלה דעתו על טחות הקוש בטלה דעות אצל כל אדם ואין בדבריו כלום ל״ה. ר׳ אליעזר אומר ניטלת מז הטהורה על במס׳ חלה הכי איתא [שיעור] חלה אחד מכ״ד נטמאת טימתה שוגגת או אנוסה אחז ממ״ח נטמאת במזיד אחד מכ״ד שלא יהא חוטא נשכר. מזידה תלוש אחרת בטהרה ותטול מז הטהורה על . הטמאה וכיצד יעשה שיהא מן המוקף ובטהרה נוטלת כדי חלת הטמאה מעיסה הטהורה עד שלא הורמה חלתה דאי הורמה חלתה דטהורה תו לא מצי לאפרושי מן הפטור על החיוב דלא חייל עליה תו שם חלה: כדי לתרום מן המוקף. מקרא נפקא לן בספרי ממנו מן המוקף לו הלכך צריך להקיף את העיסה קודם שתקרא לה שם והכי מקיפה לה נותנת בעריבה לצד אחד ונותנת מז העיסה הטהורה לטהורה והאמצעית נוגעת בשתיהז ומצרפתז וקורא שם על החלה ומסלקה עם קריאת שם ופחות מכביצה אינו מטמא אחרים אע״פ שהוא

שהוא מטמא בכל שהוא יכול

יטמא אחרים בכל שהוא ת״ל אשר יאכל ודרשי׳ אוכל

הנאכל בבת אחת ושיערו

ומה שפ"ה קורא לה שם

לחלה ומסלקה עם קריאת שם

שלישי הבא מחמת שני ובו'. פירש רש"י דשמעיון מיניה תרתי שמעינן מיניה אוכל הבא מחמת טבול יום דקבירא ליה כאבא שאול ושמעינן מיניה דשלישי הבא מחמת שני וכו׳ חימה כיון דיליף ק"ו לשלישי ממחוסר כיפורים לאו ממילא שמעינן מיניה דאית ליה כאבא שאול דבהאי קל וחומר

גופיה דמחוסר כיפורים נפקה לן אוכל הבא מחמת טבול יום דעביד רביעי א"כ אמאי הוי ליה למיתניה לרביעי בקודש מאוכל הבא מחמת טבול יום וכי לא מייתי ליה שפיר טפי ממחוסר כיפורים גופיה מדהוי מייתי ליה מאוכל הבא מחמת טבול יום דאוכל הבא מחמת טבול יום גופיה לא שמעינן ליה אלא מק"ו דמחוסר כיפורים ונראה דאפי׳ הכי הוי ניחא ליה טפי לעשות שלישי מק"ו ראשון כגון שלישי הבא מחמת שני דאלים טפי למיעבד רביעי ממאי דמייתי ליה ממחוסר כיפורים שלריך למייתי שלישי גופיה (למייתי) מק"ו דטבול יום דפסול בתרומה אע"ג דביו כך ובין כך הוי ק"ו בן ק"ו מיהו לאלומי כח שלישי עדיף ליה טפי: הא אייתינה ממחוסר כיפורים ולא פרבינן. רש"י פי׳ משום דכיון

דטבל אזלה ליה ההיא טומאה ולא ידענא אמאי פי׳ הכי הא ע״כ אית לן למימר דר׳ יוסי סבירא ליה כרבן יוחנן בן זכאי דמייתי שלישי בתרומה במה הלד דאי לא תימא הכי שלישי מנא ליה ובאותו מה הלד גופיה מייתי רבי יוסי רביעי ממחוסר כיפורים ומכלי חרם ומשום הכי לא פריך. ספר הישר. מסיק בפ"ק דשבת (דף יד.) זימנין דאכיל אוכלין טמאין וכו׳ החשה ריב"א הלוי זל"ל אלמא דאוכליו טמאין פוסלין את הגויה בכבינה דאפי׳ כבילה מטמאין למשקין דתרומה דשדי לפומיה והתנן בפרק כילד משתתפין (עירובין דף פב:) חליה לבית

המנוגע וחלי חליה לפסול את הגויה דהיינו שני בילים וחירן מורי אין דרך בני אדם לשתות אלא לאחר אכילת שני בילים וקודם לכן מילתא דלא שכיחא היא ואין נראה לר"י תירוץ זה חדא שאפילו בלשון לא דקדק שבכאן הוא אמר לפסול את הגויה ולשם הוא אומר אלו פוסלין בתרומה משמע אפילו במגע ובכאן לא גזרו אלא טומאת פנים אטו טומאת חוץ ועוד היאך אנו אומרים ביומא פרק אחרון (דף פ:) אמר רב פפא הנח לטומאת גויה דלאו דאורייתא ומותיב מי אמר רב פפא הכי והכתיב לא תטמאו בהם ואמר רב פפא מכאן לטומאת גויה דאורייתא ומתרץ מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא ואם היה מגזרת י"ח דבר וכי בזה היה טועה בעל הגמרא שהם דאורייתא והלא פשט איסורם בכל העולם אלא ודאי נראה דתרי גזירות הוו חדא גזירת טומאת פנים אטו טומאת חוץ דהיינו פסול גויה דהרואה סבר דמותר להגיע טומאה למשקין דהא זה כשאכל תרומה ואח"כ שותה משקין טמאים נוגעין זה בזה בתוך מעיו ולא חיישינן להכי נמי לא נחוש אפי׳ בחוץ להכי גזרו ודוקא בשני בינים אבל בכבינה לא שהרי האוכל כבינה מתעכל בתוך מעיו ונשאר בין שיניו ולכשיהיה בבני מעיו יפחת הרבה מכביצה ואין אדם טועה שאפילו אוכל אוכלין טמאין בכבילה ושותה משקין דתרומה לא יאמר א"כ טהורין הן בכבילה אפי׳ בחוץ דהא בפנים לא היה כבילה שהרי נתעכל האוכל ולא היה כשיעור לטמא ודוהא באוכלין מצריך יותר מכשיעור משום דמתעכל אבל משקין פסלי גויה בכדי רביעית דאין דרך משקה להתעכל בתוך מעיו וא״ת היה להן להוסיף יותר מעט מ"מ כיון דנחית לשיעוריה העמיד אותה על שני ביצים שהוא שיעור ידוע וגזירה אחרת אותה של שבת שגזרו בכבילה אף על מגע ואותה של שחיטת חולין (דף לד.) דאמר עולא האוכל אוכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת תרומה נפסל גופו מלאכול בתרומה איני יודע לפרש אם היה מאותה גזירה ראשונה מ"מ למה גזרו אי משום טומאת חוץ הלא אפילו אם היה נוגע בשלישי שבתרומה לא היה נפסל שאין שלישי עושה רביעי שלישי הבא מחמת שני כו'. דשמעינן מיניה תרתי ש"מ אוכל הבא מחמת טבול יום דסבירא ליה כאבא שאול וש"מ שלישי הבא מחמת שני נהי דחמישי בקדש לא אמר דנייתי מינה כדקעביד בטבול יום דהתם מעלה דרבנן היא ובקודש מקודש מיירי ורבי יוסי מדאורייתא

האמר אבל רביעי מיהא אייתי מינה: וכ"ת כו' הת חייתינה. ר' יוסי מק"ו ממחוסר כיפורים דאיכא למיפרך נמי מה למחוסר כיפורים שכן אב הטומחה ולח פריך דלח חשיב ליה ר' יוסי פירכא דהשתא דטבל לה אולה לה ההיא טומאה: כל העעוו ביחת מים מדברי סופרים. כל שהוח טהור מן התורה וחכמים הזקיקוהו לבא במים וליטהר כגון הבא ראשו ורובו במים שאובין והאוכל חלי פרס אוכלין טמאין והידים שהצריכום טבילה כולם בתורת שנים הטעינום: מטמאין את הקדש. להיות שלישי ויעשה רביעי ופוסלין את התרומה: וחכמים חוסרין במעשר. בחכילה אבל נגיעה שרי וחולין אף לאכול והכי אמר בחגיגה (דף יח:). והוא הדין נמי דלרבנו אין שני עושה שלישי בחולין והאי דלא חשיב להו לפי שלא נתפרשו שמותן ור"מ ומחלוקתו קאמר: דאם איתא. דשלישי בחולין מן התורה לייתיה רביעי בתרומה מק"ו מטבול יום כדאייתי לשלישי לעיל משני בחולין: וחמישי בקדש. מרביעי בתרומה מק"ו ממחוסר כיפורים כדאייתי לרביעי לעיל משלישי בתרומה: האוכל אוכל ראשון. חלי פרס מאוכל ראשון נעשה גופו ראשון לטומאה מדרבנן והאוכל אוכל שני נעשה גופו שני. ובשחיטת חולין מפרש טעמא שעושה את האוכל חמור כמאכל בהשוחט (חולין ד׳ לד.): רבי יהושע אומר האוכל אוכל ראשוו או אוכל אוכל שני שני. מאכל ראשון לא עביד ליה ראשון אלא שני שאין האוכל

חמור כמאכל אבל מאכל שני עושה אותו שני. והתם מפרש טעמא מלינו שהשני עושה שני על ידי משקין: שלישי שני לקדש. האוכל אוכל שלישי נעשה גופו שני לקדש שאם יגע בקדש יטמאנו לפסול עוד אחד. והתם מפרש טעמא. וכל הנך טומאות מדרבגן נינהו: בחולין שנעשו על טהרת תרומה. באיזו חולין אמרו שהאוכל שלישי שלהן נעשה שני לקדש בחולין שנעשו על טהרת תרומה שבעליהם כהן ורגיל בתרומה וקיבל עליו לאכול חולין שלו בטהרת תרומה כדי שיהא רגיל לתרומותיו בטהרה (כ) הזקוקה להן הילכך משכחת בהו שלישי דבחולין אחרים לא משכחת שלישי: ה"ג על טהרת תרומה אין חולין גרידי לא. ומאן דגרים על טהרת הקדש לא הכי מפרש לה על טהרת הקדש לא דהוו להו חולין גרידי שהמתפים חולין לטהרת הקדש בטלה דעתו ואין בדבריו כלום: שלשתן שוין. הנך דמפרש להו ראשון של חולין וראשון של תרומה וראשון של קודש: מטמא שנים ופוסל אחד בקדש. דהיינו רביעי: מטמא אחד ופוסל אחד בסרומה. דהוה ליה שלישי: ופוסל אחד בחולין. דהוה ליה שני. ותנא דפליג עליה סבר ראשון של חולין לא אזיל בקדש עד רביעי שאין קדש בא לידי רביעי אלא אם כן היה ראשון של קודש. ומיהו שמעינן מינה דאין שלישי בחולין: ר"א אומר חלה ניטלת מן הטהורה על הטמחה. רישה דמתני׳ במסכת חלה (פ"ב מ"ז) הכי שיעור חלה החד מכ"ד נטמאה עיסתה שוגגת או אנוסה אחד ממ"ח נטמאת במזיד אחד מכ"ד שלא יהא חוטא נשכר ר"א אומר היכא דנטמאת מזידה תלוש אחרת בטהרה ותטול מן הטהורה על הטמאה משום דמלוה לתרום מן המוקף כילד תעשה שיהא מן המוקף וטהורה נוטלת כדי חלת הטמאה מעיסה הטהורה עד שלא הורמה חלתה דאי הורמה חלתה דטהורה תו לא מצי לאפרושי מן הפטור על החיוב ולא חייל עליה תו שם חלה: ונוסנם פחום מכבילה באמלע כדי לחרום מן המוקף. מוקף לשון מחובר ומקורב כמו אין מקיפין שתי חביות במסכת בילה (דף לב:). ומקרא נפקא לן והרמותם ממנודי מן המוקף לו בספרי הילכך לריכה

להקיף בתרומה כדמוכח התסס דתניא חולין שנעשו על טהרת הקדש הרי הוא כחולין רבי אלעזר ברבי לדוק אומר הרי הן כטומאה לתרומה לטמא שנים ולפסול אחד א"כ אינו רביעי וא"ח מגורה שניה ומשום משקין דאכיל אוכלין טמאין ושתה משקין דתרומה אם כן למה נפסל גופו יהי׳ טמא אפי׳ במגע וא״ת גזרה שלישית היא מ״מ הטעם לא נודע אלא א״כ נאמר רבו בגזרות וגזרו גזירה לגזרה ולפי פירוש הקונטרק שפירש בשחיטת חולין אינו נראה ואינו מיושב יפה שמפרש האוכל אוכל ראשון זהו חלי פרס שהרי אנו אומרים מאי טעמא דילמא אכיל אוכלין טמאין ושתי משקין דתרומה וזהו אפילו בכבילה. ע"כ לשון ספר הישר:

א) חגיגה יח: חולין לג: פרה מ״ב שבת יד. חוליו לג: ג) חלה פ"ב מ"ח, ד) [במדבר יח], ה) וחגיגה דף כ. וחולין דף לה:],

הגהות הב"ח

(h) גמ' דתניא ר' אלעור. נ"ב עיין פ"ב דטהרות משנה ז": בטהרה (הזקוקה). תו"מ ונ"ב מ״ל שהזקיקה:

מוסף רש"י

כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים. כל שהוא מן התורה טהור וסופרים גזרו עליו טומאה, כגון הידים והכלים שנטמאו במשחין והבא ראשו ורובו במים שאובין וכל האמורים ביליאות השבת אלל שמונה עשר דבר. השפח מוכי שנוילה) עשר זכר, כולם טומאת שני לטומאה גזרו עליהם, ומטמא את הקודם עד שעושהו שלישי וטמה הוה שעושה רביעי יחולין לג: וכעי״ז חגיגה יח:). ופוסל את התרומה. להיפסל היא עלמה. אבל אינה פוסלת אחר לעשות רביעי וחגיגה שם) לשלישי בתרומה שם). האוכל אוכל ראשוז ראשון. נעשה גופו רחשון להיות מגעו שני (שם) ומטמל את התרומה להיות שניה והיא תחזור ותפסול שלישי שבת יד.). שני שני. והאוכל אוכל שני נעשה גופו שני להיות מגעו שלישי (חולין לג:) שני פוסל ואינו מטמא (שבת יד.). שלישי שלישי. אינו פוסל תרומה במגעו אבל הקדשים פוסל (שם) ולקמיה מפרש טעמא דר"א דמשוי אוכל כמאכל עלמו, ודוקא מוכני בנמוכני ענמה, הדוקם שאכל חלי פרס שזהו שיעור אוכלין טמאין לפסול את הגויה, והן שתי בינים כדאמר מבי אבל בנייוה לא מטמא אוכל אדם, אדם וכלים מטמאיו אלא מאב **הטומאה** (חולין לג:). המשך

תוספות שאנץ

בעמוד הבא.

י טמא לקדש לפסול עוד אחד: כך פוסל. ואין הנוגע בטבול יום פוסל הקדש אלא הוא עצמו פסול. ממאי דר׳ יוסי כרבנן סבירא ליה דתהוי . תשובתו בצדו דילמא כאבא שאול סבירא ליה וה״ה דהוה מצי לרב פפא למימר [דילמא] כר׳ מאיר סבירא ליה ואין כאן עוד תשובה דהא עביד רביעי אלא רבותא נקט כלומר מאן לימ׳ לן דלא מחמיר כארא שאול דילמא כותיה סבירא ליה דאוכל הבא מחמת טבול יום אם של קדש הוא מטמא אחד ופוסל אחז רההוא דנגע ביה הוה פסיל ליה דאורייתא ואפי׳ הוי קמא תרומה פסול לקדש מק״ו ממחוסר כפורים כדדריש ר׳ יוסי לעיל דריש ליה נמי הכא הכי ל״ה. אמר רב ר׳ מאיר ור׳ יוסי כו׳. כל הטעון ביאת מים כו'. וחכמים אוסרים במעשר באכילה אבל בנגיעה שרי וחולין אף לאכילה והכי האמר בחגיגה וה״ה דלרבנז יהא דלא חשיב להו (לעיל) עם האחרים לפי נתפרשו [שמותן] ור' מאיר ומחלוקתו קאמר ל"ה. ותימה דמשמע דרבנז דפליגי עליה עושה ג' בחולין מיירי (אפי׳) [בטומאה] בדרבנן ור׳ עקיבא . אמר למילתיה אפי׳ בדרבנן. וק׳ דאמרי׳ בפ׳ השוחט גבי

למה הוצרך לפר' כן נר' משום דקשי' ליה אפי' אין משום דקשיי ליה אפי אין משום להיה ושה ושה ביו מכניס ידיו לבית המנוגע ומשני דלמ׳ ה״מ בדאורייתא אבל שני עושה ב׳ בחולין. ואומר ה״ר אלחנן דההיא דהכא לא שני בחולין. ואומר ה״ר אלחנן דההיא דהכא לא פי׳ דבטומאה דרבנן לא הי׳ אומר ר׳ עקיבא דשני עושה ב׳ בחולין. ואומר ה״ר אלחנן דההיא דהכא לא